

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2017 r. w Gliwicach

sprawy J. R. (R.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 2 grudnia 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. R. prawo do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z artykułem 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poczynając od dnia 1 listopada 2016r.

(-) SSR del. Magdalena Kimel

S. .akt VIII U 218/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 grudnia 2016 r., znak: E/20/006054242, organ rentowy ponownie odmówił ubezpieczonemu J. R. prawa do przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r., powołując się na art. 114 ustawy, wskazując że ubezpieczony nie przedłożył nowych dowodów, a dołączony do wniosku dokument wystawiony przez Urząd Statystyczny w K. potwierdzający kwoty przeciętnej płacy w przemyśle węglowym za lata 1970-1979 nie stanowi środka dowodowego stanowiącego podstawę do przeliczenia świadczenia.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od decyzji z dnia 2 grudnia 2016 r. Domagał się ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem przeciętnej płacy w przemyśle węglowym (zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w K.) za lata 1970-1979 lub 1975-1977.

W odpowiedzi na odwołaniu organ rentowy podtrzymał dwoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. R. urodził się (...)

Począwszy od dnia 1 marca 1995 r. jest uprawniony do emerytury górniczej. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 5 lat kalendarzowych, tj. z lat 1984-1988 wyniósł 322,06% i został ograniczony do 250%.

W dniu 22 marca 2016 r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Decyzją z dnia 30 marca 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia podnosząc, że nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z 10 kolejnych lat kalendarzowych w okresie od 2005-2014 wyniósł 54,96%, a z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1978-1994, 2005, 2010, 2011 wyniósł 238,96 %. Tym samym nie jest on wyższy od wymaganego przepisami progu 250%.

W dniu 22 listopada 2016 r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przeliczenie spornego świadczenia w myśl art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do wniosku dołączył pismo Urzędu Statystycznego w K. na okoliczność przeciętnej płacy w przemyśle węglowym w latach 1970-1979.

Zaskarżoną decyzją z dnia 2 grudnia 2016 r. organ rentowy na podstawie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego przeliczenia spornego świadczenia.

Ubezpieczony był pracownikiem KWK (...) od 28 czerwca 1969 r. do 28 lutego 1995 r. Zatrudniony był na stanowisku elektryka na powierzchni (od 1 lipca 1967 r. do 31 lipca 1967r., od 17 maja 1968 r. do 31 lipca 1968 r. i od 4 marca 1969 r. do 29 marca 1969 r.) oraz elektryka pod ziemią (od 28 czerwca 1969r. do 31 grudnia 1977 r.). Pracował również w dozorcze urządzeń elektrycznych pod ziemią (od 1 sierpnia 1978 r. do 31 stycznia 1980 r.). Ostatnim zajmowanym przez niego stanowiskiem pracy było stanowisko sztygara zmianowego. Po przyznaniu emerytury górniczej, ubezpieczony kontynuował zatrudnienie w KWK (...), a następnie (od 4 maja 2004 r. do 2014 r.) pracował w (...) SA w B..

W toku postępowania Sąd zwrócił się do biegłego z zakresu wyliczenia rent i emerytur Z. T. (1) o odtworzenie zarobków ubezpieczonego za okres nieudokumentowany w oparciu o akta osobowe z okresu zatrudnienia w KWK (...), przepisy branżowe oraz wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia w oparciu o art. 110 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w najkorzystniejszym wariantcie z uwzględnieniem zarobków przypadających w części po przyznaniu świadczenia.

Dokonując obliczeń biegły sądowy uwzględnił takie czynniki jak: płaca zasadnicza, wynagrodzenie z tytułu Karty Górnika, deputat węglowy oraz 14-ta pensję. Biegły sądowy nie uwzględnił natomiast dodatków do pracy takich jak: dodatek za pracę w nadgodzinach, dodatek za pracę w niedzielę i święta oraz w porze nocnej oraz innych, do których ubezpieczony mógł być uprawniony ale nie ma dokumentów na potwierdzenie, czy faktycznie otrzymywał takie wynagrodzenie i w jakich ilościach. Biegły sądowy nie uwzględnił również indywidualnych nagród rocznych w postaci trzynastek, jako że stanowiły one wypłatę z funduszu zakładowego i w spornym okresie nie stanowiły podstawy wymiaru składek.

Brak jest dokumentacji płacowej ubezpieczonego sprzed 1980 r.

Mając na uwadze powyższe, stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego wynagrodzenia w kraju przez cały okres zatrudnienia przedstawia się następująco:

Rok	Wynagrodzenie (zł)	Kwota roczna przeciętnego wynagrodzenie ogłoszona za dany rok kalendarzowy (zł)	Stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia (%)
1969	19 949,20	26 088,00	76,47
1970	40 958,80	26 820,00	152,72
1971	40 829,00	28 296,00	144,29
1972	42 916,00	30 108,00	142,54
1973	44 084,20	33 576,00	131,20
1974	47 172,05	38 220,00	123,42
1975	60 657,25	46 956,00	129,18
1976	61 026,15	51 372,00	118,79
1977	63 396,88	55 152,00	114,95
1978	100 802,25	58 644,00	171,89
1979	109 471,40	63 924,00	171,25
1980	187 155,00	72 480,00	258,22
1981	241 600,00	92 268,00	261,85
1982	506 281,00	139 572,00	362,74
1983	506 529,00	173 700,00	291,61
1984	612 021,00	202 056,00	302,90
1985	861 664,00	240 060,00	258,94

1986	965 956,00	289 140,00	334,08
1987	1 106 265,00	350 208,00	315,89
1988	2 021 298,00	637 080,00	317,28
1989	6 960 502,00	2 481 096,00	280,54
1990	6 960 502,00	12 355 644,00	292,23
1991	48 912 556,00	21 240 000,00	230,29
1992	94 652 050,00	35 220 000,00	268,75
1993	122 389 100,00	47 940 000,00	255,30
1994	158 313 100,00	63 936 000,00	247,61
1995	4 404,76	8 431,44	52,24
2004	10 443,03	27 474,84	38,01
2005	16 850,00	28 563,48	58,99
2006	16 337,05	29 726,76	54,96
2007	16 858,45	32 292,36	52,21
2008	19 148,03	35 326,56	54,20
2009	19 863,17	37 235,52	53,34
2010	23 571,41	38 699,76	60,91
2011	24 017,63	40 794,24	58,88
2012	22 807,94	42 260,04	53,97
2013	22 458,81	43 800,72	51,27

2014	23 072,05	45 401,52	50,82
------	-----------	-----------	-------

Zgodnie z powyższym, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru dla ubezpieczonego w oparciu o najkorzystniejszy dla niego wariant, a więc z uwzględnieniem 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia, tj. z lat 1970-1971, 1978-1994, 2010 wynosi **253,96 %** (suma wskaźników 5 079,25 : 20).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, kartotekę osobową ubezpieczonego, pismo Urzędu Statystycznego w K. (k.3-4), pismo (...) Oddział KWK (...) z dnia 22 marca 2017 r. (k.12), pismo (...) SA Oddział KWK (...) z dnia 5 stycznia 2016 r. (k.13), opinię biegłego sądowego Z. T. (1) z dnia 29 maja 2017 r. (k.45-74), zeznania świadka J. K. złożone na rozprawie w dniu 26 maja 2017 r. (k.37-38), zeznania świadka A. S. złożone na rozprawie w dniu 26 maja 2017 r. (k.38-39), zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 26 maja 2017 r. (k.39-40).

Nie zasługują na uwzględnienie zarzuty do opinii biegłego podniesione przez organ rentowy w piśmie z dnia 11 października 2017 r. Wbrew twierdzeniom organu rentowego, kartoteka osobowa znajduje się w aktach sprawy (k.16-17). Dowód ten został dopuszczony przez Sąd na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2017 r. (k.19). Między innymi na podstawie tej dokumentacji biegły sądowy dokonał obliczeń, zgodnie z którymi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia przekroczył wartość 250%.

Wbrew zarzutom organu rentowego, biegły również prawidłowo na podstawie angaży wyliczył wynagrodzenie z lat 1978-1979r. W dokonanych obliczeniach biegły uwzględnił miesięczne kwoty wynagrodzeń oraz te dodatki, które bezwzględnie przysługiwały ubezpieczonemu według przepisów branżowych w górnictwie. Tym samym Sąd w pełni podzielił sporządzoną opinię przez biegłego Z. T. (1).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków J. K. oraz A. S., gdyż w znacznej mierze przedstawiają one rzeczywisty obraz okoliczności zdarzeń będących przedmiotem niniejszego postępowania, a brak jest podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a przez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. R. zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadza się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t.).

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zaskarżona decyzja z dnia 2 grudnia 2016 r. została wydana w oparciu o art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organu rentowego, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Zaznaczyć należy, że wcześniej, bowiem w dniu 30 marca 2016 r. organ rentowy wydał decyzję, w której to odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego przeliczenia emerytury w myśl art. 110 a ustawy emerytalnej. Wyliczony przez niego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie przekroczył 250%. Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję podniósł, że po uprawomocnieniu się tej decyzji, nie przedłożono nowych dowodów lub ujawniono nowych okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Natomiast w toku postępowania sądowego przedłożono nowe dowody takie jak kartoteka osobowa ubezpieczonego (k.16-17), które nie były uprzednio znane organowi rentowemu. Dowody te zostały dopuszczone przez Sąd. Pojawiły

się nowe okoliczności, co do których organ rentowy mógł się odnieść w trakcie postępowania. Na podstawie tych nowych dowodów została wydana opinia biegłego sądowego, w której to dokonano odtworzenia hipotetycznego wynagrodzenia osiąganego przez ubezpieczonego w okresie jego zatrudnienia w KWK (...).

Przechodząc do dalszych rozważań prawnych, podnieść należy, że zgodnie z art. 110a ustawy emerytalnej, wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek
o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,

- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, podkreślić należy, że ubezpieczony słusznie kwestionował obliczenia organu rentowego. Osiągnięte przez niego wynagrodzenie w okresie spornym było faktycznie wyższe niż wynikało to z obliczeń organu rentowego. Zgodnie z opinią biegłego sądowego Z. T. (2), wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został ustalony z 20 najkorzystniejszych dla ubezpieczonego lat (1970-1971, 1978-1994, 2010) z całego okresu zatrudnienia przekracza 250%. Biegły w sposób prawidłowy odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego, uwzględniając

przy tym tylko te składniki wynagrodzenia, które ubezpieczony otrzymywał i które potwierdzone są dokumentacją, jak i te które wynikają z przepisów branżowych. Sporządzona przez niego opinia jest szczegółowa i prawidłowa pod względem rachunkowym.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że skoro wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy niż 250%, to ubezpieczonemu przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

W związku z tym, w Sąd na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 110a ustawy emerytalnej poczynając od dnia 1 listopada 2016 r., a więc od dnia pierwszego dnia miesiąca w którym ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie świadczenia.

(-) SSR del. Magdalena Kimel